

Pyydetty lausunto valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Valtion lainanottovaltuuden muuttaminen

Eduskunnan päättämä valtion lainanottovaltuus on eduskunnan viimekätinen väline pitää valtion velkavastuut halutuissa rajoissa. Vaikka se on juridisesti sitova, se ei kuitenkaan käytännössä voi olla kuin eräänlainen takaraja, joka auttaa muistuttamaan valtioneuvostoa ja myös laajemmin julkista mielipidettä velkaantumisen rajoituksista.

Eduskunnan todellinen valta velkaantumisen rajoittamisessa toteutuu vuosittaisen talousarvion hyväksymisessä, jolloin päätetään eri politiikkalohkojen menoista ja politiikkatoimiin liittyvistä takaus- ja takuuvaltuuksista sekä veroperusteista.

Pidemmällä aikajänteellä eduskunnalle tarjoutuu tilaisuus vaikuttaa velkaantumista ohjaavaan politiikkaan ottamalla kantaa hallituksen julkisen talouden suunnitelmaan ja siihen sisältyvään menokehykseen. Vuoden 2026 alusta voimaan astunut laki julkisen talouden hoidosta antaa uudenlaisen tosiasiallisen vallankäyttöroolin eduskuntapuolueita edustavalle parlamentaariselle työryhmälle määrittää sekä vaalikautta koskeva että ylivaalikautinen tavoite julkisen talouden alijäämälle ja edelleen velkaantumiselle.

Hallituksen esitys lainanottovaltuuden korottamisesta on velkaantumista koskevien ennusteiden valossa välttämätön toimenpide. Katon asettamista 270 miljardiin euroon voi myös samasta syystä pitää perusteltuna.